

Folkehelseinstituttet

Att. Bente Øvrebø

Oslo, 27. juni 2019

Innspill til protokoll for evaluering av Matbransjens Faglige Utvalg (MFU)

Vi viser til epost mottatt 20. juni 2019 med invitasjon til å komme med innspill til utkastet til protokoll for Folkehelseinstituttets evaluering av MFU.

Forbrukerrådet takker for muligheten til å komme med innspill. Innledningsvis ønsker vi å vise til vårt felles brev med NCD-alliansen, datert 12.mars 2019 sendt til HOD og BLD med kopi til bl.a. Folkehelseinstituttet (FHI), der vi kommer med konkrete innspill til evalueringen. Disse innspillene står ved lag.

Følge opp forrige evaluering

Vi mener FHI konkret bør følge opp funn og anbefalinger fra forrige evaluering. Helsedirektoratet konkluderte blant annet i sin rapport at det er viktig å følge med på utviklingen i markedsføring i digitale medier og det må følges nøye med på markedsføring som retter seg mot ungdom. Det kommer fram at MFU ikke besvarte alle spørsmål på en tilfredsstillende måte. Klageordning, håndheving og sanksjonering er andre aspekter som Helsedirektoratet belyser i sin rapport som mulige svakheter. Denne evalueringen bør etter vår oppfatning kunne belyse om avdekte svakheter fra forrige evaluering er gjort noe med. Vi mener derfor disse forholdene bør komme tydelig fram i protokollen, både når det gjelder målsettinger og metode.

Kartlegge markedsføring

Forbrukerrådet mener det er avgjørende å få vurdert i hvilken grad barn - og ungdom i særdeleshet - eksponeres for markedsføring av usunn mat og drikke i ulike kanaler. En eller annen form for kartlegging bør derfor inkluderes i evalueringen.

Vurdere MFU opp mot WHO's anbefalinger

Vi er svært positive til at MFUs retningslinjer, implementering og håndheving skal sammenlignes med WHO-anbefalingene. Det er imidlertid ikke reflektert i forskningsspørsmålene eller *specific objectives* hvilken metode som skal tas i bruk for å gjøre dette. Vi mener det er viktig å også bruke WHO's 2012-rapport (A framework for implementing the set of recommendations on the marketing of foods and non-alcoholic beverages to children) og at MFU analyseres opp mot en mest mulig *comprehensive implementation*. Vi ønsker også å gjøre dere oppmerksomme på at WHO/UNICEF er i prosess med å utvikle et toolkit som kan brukes i en evalueringsstudie.

Metode

Dybdeintervjuer med nøkkelinteressenter er ifølge protokollen en vesentlig metode. Forbrukerrådet mener det er nødvendig å få kunnskap om hvilke markedsføringsstrategier produsenter, markedsføringsselskaper og andre relevante aktører bruker, særlig i sosiale medier. Vi mener derfor at bransjeaktørene må svare på spørsmål om hvilke markedsføringsstrategier som tas i bruk. Har produkter eller produsenten egen Facebookside? I tilfelle hvilken alder har deres følgere? Bruker de Snapchat, Instagram og Messenger aktivt i sin markedsføring? I tilfelle hvordan? Bruker de influencere? Hvilke? Hvem er målgruppen for kampanjene? Hvordan sikrer de seg mot at barn under 13 år blir eksponert? Hvordan går de fram for å målrette en kampanje mot unge forbrukere? Hvilke forhåndsregler tas i bruk når de skal utvise aktsomhet overfor ungdom?

Med begrensede ressurser, mener vi en undersøkelse blant barn og unge burde prioriteres framfor en undersøkelse blant foreldre. Barn blir selvstendige forbrukere i svært tidlig alder. En overvekt av markedsføringen av usunne produkter skjer nå digitalt, og den digitale mediebruken blant barn og unge er ekstremt høy. En betydelig andel av markedsføringen som de eksponeres vil dermed ikke ses av foreldre. Forbrukerrådets fokusgruppeundersøkelse fra 2017¹, som også gjerne må brukes som referanse i protokollen, er eksempel på en slik undersøkelse.

---

¹ <https://fil.forbrukerradet.no/wp-content/uploads/2017/05/20170523-ke-some-sukker-rapport.pdf>

Drøfte myndighetenes ansvar

FHI bør også inkludere drøftinger av vesentlige aspekter som myndighetenes ansvar for å beskytte barn og unge mot markedsføring av usunne produkter sett i lys av barnekonvensjonen og barns rett til helse og hvordan myndighetene har arbeidet for å sikre transparens og unngå interessekonflikter.

Vi ser fram til videre mulighet for deltakelse i arbeidet.

Vennlig hilsen

Forbrukerrådet

Gunstein Instefjord

Fagdirektør

Kaja Lund-Iversen

Seniorrådgiver